

MENTIDES I DRETS

Francesc Ferrer i Gironès

Segons que sembla el partit que va contra dels 'Drets Històrics' ha ordenat que tots els seus militants escriguin o facin declaracions per denigrar no solament els 'drets històrics' que estableix la constitució espanyola mateixa, sinó fins i tot el concepte d'aquests drets, la finalitat d'aquests drets, i la justícia que representen aquests drets. Però es veu i es nota que, en donar-los aquestes consignes, no ha tingut ni la més petita delicadesa de fornir-los un estudi o un informe o, si més no, un argumentari que expliqués o justificqués el rebuig frontal de la reivindicació d'aquests drets. La realitat és que potser els militants que han fet els articles o les declaracions són ignorants de la història nacional de Catalunya, i sense voler han dit mentides molt grosses. Mentides de tal envergadura que més que fer llum, han fet fum. D'aquesta manera hom no pot avançar. La mentida mai no podrà ultrapassar la realitat dels drets.



Primer. Sembla que hi ha una certa harmonia sobre els disbarats que molts han escrit o han dit. Per exemple:

- 'Els drets històrics no s'adapten a la Catalunya moderna, a la nova Espanya...' (Geli)
- 'Apelar ahora a los derechos históricos medievales situa el nacionalismo en el espacio de la fantasía mítica' (Puigverd)
- 'Alguns posen en perill l'estatut ancorant-se en el segle XVIII' (Álvaro Cuesta)
- 'Invocar los derechos históricos para ampliar o blindar competencias, lejos de fortalecer el autogobierno de Cataluña, lo debilita, y lejos de demostrar ambición, denota incompetencia y falta de rigor' (Montilla)
- 'En el camino de la búsqueda de la felicidad medieval' (Mercader)

Hem recollit aquest conjunt d'idees per palesar que hi ha un sentiment, en conjunt, de fer anar enrere els drets històrics, com si fossin una antigalla medieval i que l'aplicació d'aquests no és avui cap ambició, ans, contràriament, no enforteix la competència exclusiva de l'autogovern. És una autèntica mentida. En primer lloc caldria parlar del significat de les paraules. Hom parla sempre dels 'drets històrics' perquè la constitució espanyola així ho va definir i expressar. Però els catalans, tradicionalment, no hem parlat de 'drets històrics' quan hem reivindicat l'antiga llibertat. En tot temps els catalans han reivindicat les Constitucions i, en general, les

llibertats. Pels catalans les llibertats eren el nucli vital de les seves institucions polítiques de govern.

No endebades els catalans varen ser els primers d'Europa a organitzar la Pau i Treva per mantenir la seguretat, els primers europeus a tenir Parlament (abans que el de Westminster); els catalans, segons tots els



autors, són els primers a aportar a la civilització europea la llibertat, els catalans són els primers d'Europa a organitzar un sindicat de pagesos, els catalans mai no varen tenir un rei absolut, era un príncep paccionat, la nissaga catalana no era hereditària, etc. Tots aquests principis s'incorporen a les Constitucions de Catalunya. I aquestes relacions de poder entre la 'sobirania' i els 'ciudadans' tan vàlides eren al segle XVIII com ara, atès que el concepte de llibertat no ha variat gens, quan es tracta de valorar les relacions entre el 'poder' i el 'ciudadà'. Pels catalans tan perniciosos era abans dependre d'un Borbó absolut, com avui i ara estar sotmès a una majoria absoluta del Congrés dels diputats espanyol. La 'llibertat republicana' avui i sempre significa que els ciudadans no són dominats per ningú. Per això, els catalans cal que tinguem 'la competència de les competències' per tal que ningú no ens pugui sotmetre.(1)

En conseqüència, invocar els 'drets històrics' com un residu del feudalisme medieval és ser molt hipòcrita. Aquí no es demana pas el mateix i idèntic sentit que podia tenir el 'dret històric' en el segle XVIII pel que fa a l'organització administrativa i política. Aquí el que es reclama i s'exigeix és la llibertat que tenien els catalans en l'autogovern. És la llibertat el nostre 'dret històric'. Intentar confondre'ns fent-nos pensar que els 'drets' són antigalles, sense explicar-nos que els nostres drets, les nostres Constitucions, són les llibertats, és signe de mala fe.(2)

Segon. Cal tenir present que les llibertats dels catalans s'aconseguien amb molt d'afany. Segons diu la Generalitat ja en el segle XV, la llibertat pels catalans és la màxima opulència i 'que poch lo han fet gran e lo fan ésser en la reputació que és'.(3) I a més a més explica la Generalitat que aquesta llibertat a voltes s'ha assolit amb sang i també per via onerosa. En conseqüència, ningú no podia prendre aquesta llibertat als catalans, atès que l'havien assolida amb el seu propi esforç, esforç econòmic i esforç de valentia. Les llibertats dels catalans eren de la seva propietat i ningú no podia arrabassar-los-els. I aquesta propietat robada només es pot resoldre restituint-la i fent-ne la 'devolució'.

La Corona de Castella abolí els 'drets històrics' dels catalans escrits en les Constitucions (les quals constitucions garantien les catalanes llibertats) mitjançant el dret de conquesta i després d'una derrota militar. La derogació de les Constitucions de Catalunya es féu de forma il·legal, atès

que no es reformaren les Constitucions seguint les mateixes normes que hi havia reglamentades.

En conseqüència, si ara aquests nous àugurs del 'botiflerisme' ens volen dir que els 'drets històrics' dels catalans són un anacronisme, per què el 'dret de conquesta' que encara és vigent, aplicat pels castellans, no és anacrònic? Quina diferència hi ha, posats a parlar d'anacronisme i de vigència, entre la llibertat dels catalans del segle XVIII i la dominació política que sofrim avui els catalans per causa del 'dret de conquesta' dels espanyols? Qui pugui contestar que ho faci. Però ningú no podrà fer-ho amb equitat, si, les Constitucions de Catalunya, les considera invàlides i derogades i, en canvi, el 'dret de conquesta', l'estima vigent i eficaç.

Tercer. Un altre pronòstic usat pels intervinents és que, si es demana l'aplicació dels 'drets històrics', aquesta petició implicarà la divisió del poble català:



- 'pot fer l'efecte que s'enfronta amb nacionalistes i no nacionalistes' (Castells)
- 'Perquè Catalunya segueixi camins que no li son propis no faria sinó dividir i portar les reformes a una via política morta' (Geli)

Això és una altra mentida. Si expliques malament què són els 'drets històrics', efectivament que pots arribar a fer pensar en situacions conflictives i discordants. Però, si expliques que 'drets històrics' no és res més que la llibertat de què els catalans gaudien en relació amb el poder del príncep, la qual llibertat era garantida per les Constitucions, i que aquestes Constitucions es varen eliminar i abolir d'una forma il·legal i per la via de la violència i de les armes, és ben segur que tothom trobarà correcte i seductor de lluitar per recuperar-los.

I encara hi afegiria més. Si els catalans allò que volem és la llibertat que sempre vàrem tenir i que les Constitucions abolides il·legalment ens garantien, la restitució d'aquestes només es pot fer per via democràtica. Per això qualsevol estat veritablement democràtic i pacifista el que hauria de fer és organitzar un plebiscit (4) i demanar als ciutadans catalans si volen recuperar la seva antiga llibertat. És a dir, expressar la situació política de manera que sigui l'estat qui vulgui fer la 'devolució' de les llibertats dels catalans, atesa que foren derogades il·legalment. Per tant, aquest plebiscit, que seria part del dret d'autodeterminació, no hauria pas de demanar als ciutadans una 'qüestió' mal formulada. No. La pregunta que hauria de proposar el govern de l'estat és simplement aquesta:

Els catalans voleu que l'estat us faci restitució de totes les llibertats que se us varen abolir il·legalment el 1715 pel 'dret de conquesta'?

Us ben asseguro que no hi hauria pas divisió d'opinions. I molt menys

divisió del poble català. La divisió que propugnen els aprenents de bruixot seria una fantasia mai realitzada. Així hom no podria mentir més sobre els 'drets històrics'.

Quart. D'una altra banda, entre els quis volen frenar l'Estatut, es troba també un argument totalment hiperbòlic:

- '[Catalunya] no quiere artificiosos choques con una España que, dejando a un lado la pervivencia de feroces núcleos ultramontanos, muestra el rostro más amable...' (Puigverd)
- 'l'Estatut ha de ser d'unió a Catalunya per a 'entendre'ns', no per anar a barallar-se amb el conjunt d'Espanya' (Castells)
- 'tienen que saber que el Estatut es una ley española que se tramita según la lógica constitucional vigente' (Mercader)

Aquests principis esgrimits signifiquen, segons aquests epígons, que invocar, reclamar o reivindicar els 'drets històrics' porta a un xoc artificios contra Espanya o provoca una baralla contra el conjunt d'Espanya, o que, tal com diu Mercader, no es pot anar contra la lògica constitucional espanyola, per més que la Constitució garanteixi el respecte dels 'drets històrics'.

Aquí, hi tenim un principi molt curiós, el de qui pateix de la síndrome del dominat. Fa temps que el sotmès és paltrigat i, a desgrat d'aquesta situació, només té bons miraments per a aquell qui el fuetreja. Els catalans no podem exigir els nostres 'drets constitucionals' perquè entrariem en un xoc artificios o ens barallariem amb els espanyols. Aleshores demano: Com poden sentir-se ferits els espanyols per causa dels drets històrics reclamats pels catalans, si aquests drets històrics no són res més que les llibertats que teníem al moment de configurar-se Espanya?

En el moment precís que Espanya es configura políticament, ho fa a través d'una certa col·laboració entre la Corona castellana i la Corona catalano-aragonesa. Des d'aquell moment la Corona de Castella, amb les seves classes dominants, ha mantingut la seva hegemonia política i fins i tot l'ha estesa pels països veïns. En canvi, als territoris de la Corona de Catalunya-Aragó, conquerits per les tropes castellanes i mitjançant el 'dret de conquesta', se'ls derogaren les llibertats. Doncs bé, si ara els catalans reclamen les llibertats abolides il·legalment (les quals foren vigents en el moment de la formació d'Espanya i durant tres segles més), ningú no pot pas titllar-les de ser antiespanyoles i motiu de xoc o de baralla.

Cap espanyol honest i honrat no pot anar contra les llibertats (drets històrics) que tenien els catalans en el moment d'erigir-se Espanya. Hi pot haver algú que vagi contra l'aportació que feren els catalans a Espanya? Qui és capaç d'argumentar que les llibertats dels catalans, vigents durant

la formació d'Espanya, poden anar contra els 'drets històrics' previstos a la Constitució espanyola del 1978 i considerar que xoquen contra Espanya? Algun espanyol es pot barallar perquè els catalans reclamen allò que fou bo i serví per a constituir Espanya? L'Espanya primigènia, l'Espanya original, ara resulta que va contra els espanyols?

Allò que històricament s'ha palesat és que els regents de la Corona de Castella, i més des de la introducció de la Casa de Borbó, han sofert un problema psicològic, pel qual tenien necessitat imperiosa de poder dominar el Principat de Catalunya. S'ha verificat històricament que els castellans envejaven els drets i les llibertats dels catalans. Ara, això avui no hauria de ser causa d'enveja. I cal dir més, anar contra els drets que els catalans tenien en bastir Espanya seria anar contra el mateix 'ésser' d'Espanya. Els catalans que actualment, amb el corresponent autoodi, blasmen els 'drets històrics' del Principat de Catalunya (i de retruc també els del País Valencià), no poden dir frívolament que les llibertats dels catalans van contra Espanya i que serviran per barallar-se, perquè això significaria que els espanyols són molt poc espanyols, vist que ataquen directament l'ésser de l'estat mateix.



Cinquè. Hom pot observar que cap dels escriptors que han publicat contra els 'drets històrics' no han especificat, en cap moment, quines competències representen aquests drets històrics. Només Montilla admet que els 'drets històrics' poden donar suport al Dret civil català. Però també és mala sort. El 'Dret civil català' és assignat al Principat de Catalunya per l'article 149.8è de la Constitució espanyola i, per tant, no cal acollir-se a cap dret històric. També fa gràcia ara de veure com s'indica la protecció del 'Dret civil català', quan els socialistes varen portar tres vegades consecutives les lleis civils catalanes al Tribunal Constitucional espanyol contra l'aprovació feta pel Parlament català. Qui feia la interpretació de la Constitució espanyola? És curiós que mai els catalans no puguin fer cap interpretació correcta de la Constitució espanyola; interpretar-la correspon sempre, únicament, a la Corona de Castella i als seus regents.

També és cert que verbalment s'ha dit que, ultra el 'Dret civil català', es podria admetre com a 'dret històric' la llengua catalana i la cultura. Només faltaria que la llengua no fos competència nostra! Ara, no podem oblidar que la llengua catalana ha estat duta contínuament al Tribunal Constitucional i a tribunals de tota mena per privar-la de qualsevol normalitat o igualtat amb el castellà. Si aquestes actuacions fossin emparades pels 'drets històrics', n'hi ha per a tremolar. I pel que fa a la cultura és això mateix. De la competència exclusiva de cultura en redactar-se l'Estatut del 1979 s'ha passat a la competència comprada, laminada i arranada després del cop d'estat de Tejero i de la consegüent aplicació de la LOAPA. (5)

No podem pas oblidar que el Principat de Catalunya tenia la competència de les fronteres, de les duanes, de la moneda, de la justícia, de la seguretat, de l'exèrcit (Usatge Príncipeps Namque), de les drassanes, dels ports, de les carreteres, de la vida econòmica (Consolat de Mar), dels impostos, del notariat, de l'ensenyament, dels jocs i de l'esbarjo, dels recs, etc. No es podria examinar, una per una, cada competència i considerar les que ara poden ser d'eficàcia?

En la recerca dels 'drets històrics' tampoc no caldria pas anar tan enrere, si voleu, perquè en tenim de molt més a prop. Després del cop d'estat del 1981 el Tribunal Constitucional i les institucions de l'estat varen canviar de criteri i, sense que la constitució espanyola hagués canviat gens, ni una lletra, les interpretacions esdevingueren molt diferents. D'ençà d'aquest fet, a la pràctica, desaparegueren les competències exclusives. Quan diuen que cal seguir la lògica de la constitució, a quina lògica es refereixen? A la de bon començament, és a dir, la de quan es va redactar l'Estatut del 1979, o la de les interpretacions posteriors al cop d'estat de Tejero?

Ara ens volen seduir predicant-nos que la Constitució espanyola és un text gairebé revelat i diví, i que només el poden interpretar aquells qui van contra les llibertats dels catalans, perquè sempre ens estableixen el límit



dels nostres drets en el perímetre de la seva constitució. I quan hi ha una esberla, que ha estat teoritzada per un espanyol, Herrero de Miñón (6) amb especial i singular aplicació en favor del Principat de Catalunya, surten els corifeus que neguen la validesa de dites afirmacions i, erigint-se aquests com a portaveus exclusius de l'oracle constitucional, maldestrament invoquen les inconstitucionalitats dels catalans. Ergo, els catalans (que varen constituir l'Espanya política), sempre serem minoria i mai no tindrem cap poder ni per a interpretar ni per a aplicar la constitució espanyola. Els catalans hem de continuar sotmesos per l'aplicació del 'dret de conquesta': aquest sí que és un dret actual, vàlid, lícit i democràtic?

Abans d'acabar aquest meu comentari haig de fer memòria de tots aquells qui per defensar les llibertats de Catalunya, tots aquells qui per defensar els 'drets històrics' del Principat de Catalunya, tots aquells qui per defensar les Constitucions, donaren la seva vida; els catalans tenim el deure de lloar-los i de recordar-los perpètuament. Hom no pot jugar gratuïtament amb la negació dels drets històrics, atès que per aquestes llibertats molts de catalans han mort, n'hi ha que han estat perseguits, n'hi ha d'empresonats, d'exiliats, i força més hem resultat mutilats en els nostres drets civils. Aquesta no és una discussió teòrica. Aquesta és una qüestió que, per defensar-la, de primer, per invocar-la, després, i per reivindicar-la, més endavant, hi ha hagut molts de catalans que han sofert persecució.

NOTES:

(1) El domini polític avui encara l'hem pogut observar en competències traspassades que eren sota la titularitat de la Generalitat de Catalunya. N'és una prova la 'loapització' dels incendis forestals i dels pollastres, per causa de les demandes del PP amb motiu del foc de Guadalajara i de les infeccions dels pollastres de València. Això significa que l'estat sense gaires miraments retalla, arrana i, si convé, elimina competències de l'Estatut del 1979 perquè no respecta la llibertat dels ciutadans del Principat de Catalunya.

(2) Per denigrar els 'drets històrics' el diari digital 20 minutos va titular la notícia del finançament basat en el sistema català, dient '...apela a un obispo del siglo XIV'. Es referia al president de la Generalitat, en Berenguer de Cruïlles.

(3) Jaume Sobrequés, 'Nació, nacionalisme i ordre constitucional català durant la guerra civil del s. XV', dins 'Enfrontaments civils: postguerres i reconstruccions', II Congrés Recerques, UdL-Pagès Editor, Lleida, 2002.

(4) Segons el Gran Diccionari de la Llengua Catalana: plebiscit [s. XIX; del ll. plebiscitum, íd., comp. de plebs 'poble' i scitum 'decret', del verb sciscere 'informar-se, inquirir', der. de scire 'saber'] m 1 DR CONST Consulta directa al poble d'un estat o territori amb personalitat política per a obtenir la ratificació d'una mesura o sobre la gestió d'una persona. 2 DR INTERN Votació de la població d'un territori per a la modificació de fronteres interiors o exteriors d'un estat, o el canvi de sobirania d'un estat. 3 DR ROM Decisió de caràcter legislatiu adoptada per l'assemblea plebea (concilia plebis), després de la proposició prèvia d'un magistrat plebeu.

(5) La Ley Orgánica de Armonización del Proceso Autonómico (LOAPA) fou aprovada, amb el vot favorable dels socialistes, pel Congrés espanyol el dia 30 de juny del 1982.

(6) Miguel Herrero de Miñón, 'Sobirania i drets històrics', dins 'Les transformacions de la sobirania i el futur polític de Catalunya', dirigit per Enric Fossas, Ed. Proa, Barcelona, 2000.

Article publicat al diari electrònic VILAWEB el 25/08/2005